

præsente dissidentes Wilencum Molismi abbatem et Heribertum de Meriaco arbiter in concordiam reduxit. Anno 1164 Guillelmum comitem quem infensissimum patiebatur tunc temporis regi ob infestationes quibus in Vizeliacenses grassabatur in visum placavit. Eodem anno cum controversia quæ olim fuerat inter Hugonem et Willelmum comitem Nivernensem recruduisset, eam composuit de mandato summi pontificis Godefridus quondam Lingonensis episcopus, tum privatam vitam apud Claramvallem ducens, statuitque ut quæ inter Hugonem episcopum et comitem sanctæ memoriæ Bernardus Clarevalensis abbas quondam composuerat inviolabiliter observarentur. Eodem adhuc anno monachis Donziaci confirmavit ecclesias de Pogniaco et de Boiaco. Ascelinum abbatem Rigniæ exemit anno 1165 a solvendis monasterii sui decimis in diœcesi Antissiodorensi. Exstinctam cathedralis ecclesiæ præposituram, sed jam toties redivivam novo diplomate

sepevit, et ejus jura ac proventus canonicis concessit anno 1166. Insequenti renuntiata dignitate in manibus archiepiscopi Senonensis absque licentia summi pontificis qui inde conquestus est, solitudinis avidus, pontificatus adepti xiv, Ripatorium accessit, ubi testamentum condidit anno 1182; illud habes apud Carnusatum et in appendice nostra. Superstes adhuc anno 1183 monachos de Ripatorio cum Arremarensibus dissidentes conciliavit, quin anno 1185 subscripsit chartæ Petri comitis pro monachis Boni Radii. Demum Claramvallem repetiit, ubi sanctissime decessit pridie Idus Oct. in ipsa S. Bernardi cellula, quam post Godefridi Lingonensis episcopi obitum inhabitandam susceperat. Eiusdem Godefridi ad dexteram jacet versus chorum monachorum. Præter aliquot Alani epistolæ epitome ab illo Vita S. Bernardi conscripta exstat typis impressa.

ALANI ANTISSIODORENSIS EPISCOPI

EPISTOLÆ QUINQUE

AD LUDOVICUM JUNIOREM FRANCORUM REGEM,

Ut Ecclesiam Antissiodorensis contra vexationes comitis Nivernensis (2) tueatur.

Circa annum 1164.

(Duchesne, *Rerum Francicarum Scriptores*, IV, 642.)

EPISTOLA PRIMA.

Charissimo domino suo Ludovico magno regi Francorum, A. Antissiodorensis dictus episcopus salutem et devotum pro omnia servitium.

Non miretur regia majestas quod, superveniente necessitate, aures vestræ magnificentiæ toties inquietamus, toties crebris infestationibus agitati, sub umbra alarum vestrarum fugere compellimur. Adhuc enim manus comitis extensa, nec avertit indignationem suam ab Ecclesia. Tendit arcum suum adhuc spirans minarum, omnia pro voluntate quærens disponere, omnia subjicere sub pedibus suis. Verum alii circumquaque vicini, ejus exemplo ducti, non dicam ad hoc ab eo inducti, sed ejus gratiæ obtentu et amoris occasione inventa calumnias movent. Plura de casamento suo esse contendunt, quibus quoniam non pro voluntate sua satisfacimus, cuncta diripere, et cum jam multa rapuerint, majora inferre de die in diem minantur. Cum autem non sit qui audeat se murum pro domo Dei opponere, nec sit qui adjuvet nisi dominus meus

C rex, rogamus magnificentiam vestram, de qua non minimum adjutorii speramus, cui de facili est cunctis silentium imperare, ut aliquem de vestris nobis transmittatis, qui Varziacum et Apogniacum, aliamque terram nostram custodiat et tueatur. Comes enim nondum fidelitatem mihi fecit, sed nec facturum se promittit. Et nisi Dominus qui impetrat ventis et mari nolis manum adjutorii sui porrexerit, plures nobis inferri molestias in futurum speramus.

EPISTOLA II.

Charissimo domino suo Ludovico, magno regi Francorum, A. Antissiodorensis dictus episcopus salutem et devotum servitium.

Frequenter annuntiatum est celsitudini vestræ de vexatione qua comes Nivernensis ecclesiam Sancti Stephani Antissiodorensis aliasque Ecclesias ad D eam pertinentes affligit, et vehementer opprimit; et credo quia compatimini. Qualiter autem ego et ipse ante dominum papam convenerimus, quid vero ibi actum fuerit, quo modo etiam comes se ibi ha-

(2) Guillelmi IV.

huerit, gestus, incessus ad terrorem prætenderit, et cum indignatione recesserit, dominus Nivernensis viva voce vobis plenius intimabit. Cæteram, terra nostra vestra est, et in vestra protectione et potestate consistit, et servientes vestri deputati sunt ad custodiendam terram. Rogamus proinde magnificentiam vestram ut comitem Nivernensem, sicut scitis, et sicut expedit, conveniatis, ne in res nostras, imo vestras, violenter audeat manus extendere, et damnatum aliquod inferre. Cæterum de domino Bituricensi, qui multum fidelis, et major columna Ecclesiæ in regno vestro, vos plurimum rogamus, ut tantum virum sicut decet regiam dignitatem vestram more solito benigne supportetis, ne de ejus gravamine episcopi regni vestri scandalizentur, imo de vestræ benignitatis exhibitione in ipsum ab omnibus nobis condignæ gratiarum actiones referantur. Si quis autem de eo adversi aliquid susurraverit, pro religionis suæ reverentia non omni verbo creditis.

EPISTOLA III.

Charissimo domino suo Ludovico, excellentissimo regi Francorum, A. Antissiodorensis dictus episcopus, sic regnare ut Regi summo valeat placere.

Sublimitati vestræ gratias agimus de eo quod nuntium nostrum, qui ierat Senonas nuntiare vobis mala quæ dominus de Firmitate terræ nostræ inferre non desinit, benigne suscepistis, et pacem, sicut regiam decebat majestatem, nobis de cætero conservari mandastis. Porro propter frequentes incursiones guerrarum, quæ a longo tempore terram nostram vexare consueverunt, ita eam innumeris persecutionibus huc usque constat opprimi, ut pene nihil in eo remanserit, ipsamque ad paupertatem et inopiam redigi constiterit. Nunc vero Apogoniacum et terram contiguam dominus de Firmitate et sui ita vexant et opprimunt, ut homines nostri ad culturam terræ egredi non audeant. Nam post mandatum vestrum, quod ei de conservanda nobiscum pace fecistis, nostram præsumpsit rapere prædam. His igitur consilium apponite. Nam si eorum malignitas impunita remanserit, nihil præter culturas terræ et vineas forsitan nobis remanebit.

EPISTOLA IV.

Reverendo domino suo Ludovico, magnifico regi Francorum, A. Dei gratia Antissiodorensis episcopus, salutem et servitium.

Tertia die ante Purificationem dies assignata ex-

stitit inter me et comitem Nivernensem in præsentia domini Senonensis. Ad ipsum vero diem dominus Trecensis, abbas Sanctæ Columbæ Senonensis, et multi alii prudentes viri convenerunt, qui eorum quæ tractanda erant mediatores exstiterunt. Porro requisivi ab eo ut mihi fidelitatem faceret sicut fecerat pater suus: quam se debere plane negavit, cum multi assisterent parati probare patrem suum fidelitatem mihi fecisse. Quorum probatione repudiata, iudicio stare noluit si eorum probatio esset recipienda, sed nec damna Ecclesiæ nostræ aliarumque Ecclesiarum restituere. Cum autem diceret de rebus Ecclesiarum nihil se habere, cum multi parati essent probare eum plura habuisse, eorum probationem refutavit, et ad quindecim dies post Pascha appellavit.

EPISTOLA V.

Illustri domino suo charissimo Ludovico, magnifico regi Francorum, A. Antissiodorensis dictus episcopus, sic regnare ut Regi regum valeat placere.

Serenitati vestræ et regis magnificentis quantas possumus gratias referimus, pro vigili cura et sollicitudine quam erga nostram Ecclesiam, imo vestram, exhibuistis in rebus illius conservandis et manutenendis: et omnes qui audierunt lætati sunt, et Deum in vobis et de vobis glorificaverunt. Veniens itaque nuntius vester diem me constituisset mihi et comiti assignavit; quem lætus suscipiens, ad illum ire omni occasione remota paratus fui. Verum priusquam ille veniret, comes Nivernensis litteras suas ad capitulum Cisterciense direxerat; quibus perspectis, dominus et venerabilis Godefrius quondam Lingonensis episcopus, dominus Pontiniacensis et dominus Clarevellensis abbates, diem constituerunt mihi et comiti, cupientes inter nos et comitem pacem reformare. Cum igitur ego et turba virorum probabilium et religiosorum ad diem convenissemus, comes ea quæ ad pacem sunt satis benigne se libenter facere significavit, et dicto domini G. quondam Lingonensis episcopi, Pontin. et Clarevall. abbatum stare se spondidit. Compellentibus vero cunctis, et laudantibus ut totam causam in dicto illorum poneremus, distulimus, donec prius consilium vestrum et voluntatem super hoc haberemus. Significate igitur nobis quid vobis placuerit. Nam secundum consilium vestrum et voluntatem parati sumus in hoc negotio agere